

Asia: VN/33767/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö 16.12.2025 VN/33767/2025

Luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Ammattiliitto Pro:ta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä.

Ehdotetulla asetuksella pantaisiin täytäntöön direktiivin (EU) 2024/869 edellyttämät muutokset lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sitovaan ilmapitoisuuden raja-arvoon sekä biologiseen raja-arvoon. Lisäksi joidenkin aineiden sitovia raja-arvoja muutettaisiin yhdenmukaistamalla ne samoille aineille asetettujen haitallisiksi tunnettujen pitoisuuksien (HTP-arvot) kanssa lainsäädännön selkeyttämiseksi. Muutosten tavoitteena on vahvistaa työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua.

Pron näkemyksen mukaan lyijyn raja-arvon päivittäminen on tarpeellista. Lisäksi di-isosyanaattien raja-arvon asettaminen sekä joidenkin muiden aineiden raja-arvojen yhdenmukaistaminen selkeyttävät sääntelyä ja edistävät työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä. Pro pitää hyvänä, että

lyijyn pitkä poistumisaika elimistöstä on asetuksessa huomioitu sekä biologisen raja-arvon soveltamisessa aiemmin altistuneisiin työntekijöihin että sikiövaikutusten näkökulmasta.

Syöpädirektiivin tavoitteena on ollut ehkäistä myös lyijylle altistuvien naispuolisten työntekijöiden sikiöihin ja lapsiin kohdistuvia haittavaikutuksia. Tältä osin asetus jää kuitenkin puutteelliseksi erityisesti imeväisikäisten lasten suojelun osalta. Suomessa lähes kaikkia vauvoja imetetään, ja imetys voi toteutua myös ilman aiempaa raskautta tai biologista hedelmällisyyttä relaktaation tai indusoidun laktaation kautta esimerkiksi adoptio- tai yhteisimetystilanteissa. Imettävä vanhempi voi olla samanaikaisesti lisääntymiskyvytön. Täsmällistä tilastotietoa hedelmättömien imettävien vanhempien määrästä ei ole saatavilla. Lyijyaltistumisen seurantavelvollisuutta ei tulisi kohdistaa ainoastaan työntekijöihin, jotka voivat tulla raskaaksi, vaan se tulisi ulottaa myös imettäviin henkilöihin.

Mahdollisesti raskaaksi tulevien työntekijöiden lyijyaltistumiseen liittyvä haaste sekä toisaalta mahdollisesti työllistymistä vaikeuttavien toimenpiteiden aiheuttama ongelmallinen tilanne on ratkaistu asetusluonnoksessa tasapainoisesti. Jotta synnyttävät työntekijät, lisääntymiskyvyttömät synnytysikäiset naiset tai imettävät vanhemmat eivät joutuisi kohtaamaan yksityisyyttä loukkaavia tilanteita tai tarpeettomia työskentelyä vaikeuttavia esteitä, ja jotta sikiöiden ja lasten suoja olisi samalla riittävä, Ammattiliitto Pro pitää välttämättömänä työterveyshuoltojen, työpaikkojen, esi- ja luottamushenkilöiden koulutusta sekä tätä kokonaisuutta koskevaa viestintää.

Reinikainen Taru
Ammattiliitto Pro ry - Teollisuussektori